

3. Ковальчук Л. Практикум з педагогіки: Навч. посібник / Л. Ковальчук. – Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 253 с.
4. Ковальчук Л. Основи педагогічної майстерності: Навч. посібник / Л. Ковальчук. – Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 608 с.
5. Ковальчук Л. Системи освіти зарубіжних країн: Навч. посібник / Л. Ковальчук, О. Ковальчук. – Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 137 с.
6. Ковальчук О. Основи психології та педагогіки: Навч. посібник / О. Ковальчук, С. Когут; [за заг. ред. Л. Ковальчук]. – Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – 624 с.
7. Психологічна енциклопедія / [Автор-упоряд. О.М. Степанов]. – К.: Академвидав, 2006. – 424 с.
8. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий: В 2 т. – Т. 2. / Г.К. Селевко. – М.: НИИ школьных технологий, 2006. – 816 с.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ КООПЕРАТИВНОГО НАВЧАННЯ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

Ковальчук Г.Я., Савко М.П. (м. Дрогобич, Україна)

Формування основ здорового способу життя через освіту, створення здоров'язберігаючого освітнього середовища – один із пріоритетних напрямів державної політики у галузі освіти. До ефективних педагогічних технологій, що сприяють формуванню в учнів відповідального ставлення до свого життя і здоров'я, дають можливість розвивати життєві навички, сприяють особистісному розвитку та самореалізації людини можна віднести технології кооперативного навчання.

Кооперативна навчальна діяльність – це модель організації навчання у малих групах учнів, об'єднаних спільною навчальною метою [4].

Кооперативна форма навчальної діяльності учнів полягає в тому, що в ході навчання, окрім засвоєння нових знань, умінь і навичок, група учнів навчає кожного свого члена. Це передбачає систематичну участь кожного учня в навчанні всіх. Діяльність, спрямована на досягнення спільної мети, поєднує, а однакової – зумовлює конкуренцію, змагання. Якщо завдання, поставлене вчителем, може виконати кожен учень самостійно, то така мета є однаковою для всіх. А якщо за певний проміжок часу завдання можуть виконати лише всі учні спільними зусиллями, то така мета є спільною. Одна людина досягти її не в змозі.

Основними характеристиками групової роботи є безпосередня взаємодія між тими, хто навчається, їх спільна узгоджена діяльність, при цьому прямий контакт із вчителем відсутній [3].

Ефективність навчання в малих групах залежить від того, наскільки кожний член групи усвідомить важливість роботи разом і взаємодії через взаємодопомогу. Це може бути виконано шляхом упровадження п'яти базових елементів у досвід малих груп [2]. У результаті ці елементи стають інструментом для вирішення проблем, пов'язаних з роботою груп.

1) Позитивна взаємозалежність – коли всі члени групи відчувають себе пов'язаними один з одним заради досягнення спільної мети. Кожна особистість повинна робити все можливе для досягнення успіху всієї групи в цілому. Без успіху окремої особистості неможливий успіх групи.

2) Особиста (індивідуальна) відповідальність – робить кожного члена групи відповідальним за досягнення в навчанні. Кожен мусить допомогти іншим досягти мети.

3) Особистісна взаємодія (взаємне спілкування) – коли члени групи знаходяться близько один до одного, і діалог стимулює до навчання.

4) Соціальні навички – навички позитивної взаємодії між людьми сприя-

ють ефективній роботі групи (розподіл ролей, слухання, надання допомоги, перевірка розуміння, випробовування). Ці навички допомагають у спілкуванні, викликають довіру, розвивають уміння вирішувати конфлікти, приймати рішення.

5) Груповий процес – коли члени групи зосереджують їх спільні зусилля і ставлять за мету вдосконалення процесу кооперативного навчання.

Функції вчителя в кооперативному навчанні набувають деяких нових ознак. Його головне завдання – вселити віру в учнів у можливість успішного досягнення мети та спонукати учнів до самостійного пошуку. Далі він виступає як фасилітатор-помічник, рівноправний учасник групи. Навантаження на педагога зростає, адже він додатково має займатися формуванням в учнів здатності:

- координувати свою діяльність із діяльністю партнерів;
- ставати на позицію інших і змінювати свою позицію;
- надавати своїм партнерам допомогу та користуватися їхньою допомогою;
- рефлексувати свої дії та дії інших членів групи;
- з повагою ставитися до кожної думки;
- вибудовувати міжособистісні взаємини з партнерами;
- надавати найвищого пріоритету досягненню колективної мети;
- не допускати переростання суперечностей у зіткнення позицій та інтересів;
- попереджувати виникнення конфліктів.

На уроках основ здоров'я доцільно використовувати наступні інтерактивні технології кооперативного навчання: роботу в парах; змінювані трійки; карусель; робота в малих групах; акваріум; ажурна пилка тощо.

Робота в кооперативних групах за технологією **«Jigsaw» («зигзаг», «ажурна пилка»)** є однією з найпопулярніших на сьогодні. Ця методика вперше була використана у 1971 році в м. Остін, Техас.

Наприклад, при проведенні уроку з основ здоров'я у 9 класі на тему «Рациональне харчування» доцільно використати технологію «Ажурна пилка» для вивчення нового матеріалу. Робота проходить у малих групах (по 4 чоловіки), за умови загальної чисельності 20 слухачів. На першому етапі кожна група отримує один із текстів, що містить інформацію про структуру, біологічну роль, енергетичну та харчову цінність таких поживних речовин: білків (1-ша група), вуглеводів (2-га група), жирів (3-тя група), вітамінів (4-та група), мінеральних речовин (5-та група).

Час на підготовку – 15 хв, за який треба опанувати його зміст настільки, аби стати фахівцем у визначеному питанні. Після чого група спільно обговорює прочитаний матеріал, робить нотатки.

На другому етапі створюються нові, експертні групи. До складу кожної входить представник із попередньої групи. Кожен учасник у новій групі є експертом з даного питання. Експерти по черзі розповідають про те, що дізналися у попередніх групах (20 хв), а члени команд їх слухають і роблять нотатки.

На третьому етапі всі повертаються до попередніх груп і під час обговорення на тему опрацьованого тексту кожна група на аркуші паперу створює графічну модель всього матеріалу, з яким ознайомилася.

До недоліків роботи у складі малих навчальних груп можна віднести [1]:

- зайві витрати часу на знаходження спільної мови членів групи;
- деякі труднощі у керуванні великою кількістю мікрогруп;
- відсутність стимулу особистих амбіцій, оскільки досягнуті окремим членом групи результати не ставляться йому в заслугу, а стають загальним надбанням;
- можливість приховування низької власної інтелектуальної здатності за спинами інших учасників.

Таким чином, незважаючи на зазначені позитивні характеристики тех-

нології кооперативної діяльності, абсолютизувати її не варто і цілком підміняти нею інші технології навчання було б помилкою.

Література

1. Городиський М. Технології групового навчання // Хімія.Біологія. – 2005. – №52. – вересень. – С. 2–9.
2. Джонсон Д. Методи обучения. Обучение в сотрудничестве / Джонсон Д., Джонсон Р., Джонсон-Холубек Э. ; пер. с англ. З.С. Замчук. – СПб.: Экономическая школа, 2001. – 247 с.
3. Лийметс Х.Й. Групповая работа на уроке. – М.: Знание, 1975. – 62с.
4. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посіб. / О.І.Пометун., Л.В.Пироженко / За ред. О.І.Пометун.- К.:А.С.К., 2003. – 192с.

ВИКОРИСТАННЯ ВЕБ-КВЕСТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРИРОДНИХ ДИСЦИПЛІН ЯК ЗАСІБ ДИДАКТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Кононец Н.В., Федченко С.В. (м. Полтава, Україна)

Дидактична інтеграція – це процес і результат взаємодії окремих дисциплін чи їхніх циклів, які приводять до вдосконалення навчального процесу у вищих навчальних закладах. Ідеї міжпредметної дидактичної інтеграції розглядаються науковцями як вищий прояв міжпредметних зв'язків, як основоположний методичний принцип, що сприяє зближенню різних дисциплін. Дидактична інтеграція у навчальному процесі ВНЗ дозволяє об'єднати знання, уміння та навички навчально-дослідницької діяльності з різних дисциплін у цілісну систему, що уможливить розв'язати суперечності між предметним навчанням природничих дисциплін і формуванням дослідницьких умінь використовувати при цьому інформаційно-комунікаційні технології.

Ефективність використання системи різносторонніх міжпредметних зв'язків потребує вдосконалення шляхів їх реалізації. Сьогодні на допомогу у вирішенні цього питання приходять веб-квести як технологія реалізації інтеграційних процесів природничих дисциплін та інформатики.

У класичному розумінні веб-квест – проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якого використовуються інтернет-ресурси. Веб-квест як технологія навчання являє собою сукупність методів та прийомів організації дослідницької діяльності, для виконання якої студенти здійснюють пошук інформації в Інтернеті. Така технологія дозволяє працювати в групах (від трьох до п'яти студентів), розвиває конкурентність та лідерські якості студента, підвищує не тільки мотивацію до процесу здобування знань, а й відповідальність за результати діяльності та їх презентацію. Фактично, веб-квест є міні-проект, заснованим на пошуку інформації в Інтернеті, результатом якого є створення освітнього продукту у формі гіпертекстового середовища: веб-сторінки (окремих документів в Інтернеті або у локальній мережі ВНЗ) чи веб-сайту (група взаємопов'язаних веб-сторінок, присвячена конкретній тематиці).

Наведемо орієнтовний зразок інструкційної картки веб-квесту з дисциплін «Агрохімія» та «Інформатика», розробленої викладачами Аграрного коледжу управління і права. Цей веб-квест спирається на використання Інтернету й мінімальне застосування традиційних ресурсів.

Веб-квест "Органічні добрива"		
Спрямованість	Інформатика, Агрохімія	Кількість 20 – 25 студентів
Тип	Веб-квест	Вік студентів 17 – 19 років
Автори	Кононец Наталія Василівна (викладач інформатики АКУП ПДАА) Федченко Сергій Васильович (викладач агрохімії АКУП ПДАА)	